

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet hrvatskih studija

Na temelju članka 69. Ustava Republike Hrvatske, članaka 2., 3. i 4. Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (Narodne novine, broj 119/2022), članaka 1., 2., 6., i 7. Statuta Sveučilišta u Zagrebu, članaka 2., 5., 6., 7., 8., 9., 10. i 29. Statuta Fakulteta hrvatskih studija, Savjetovanja s javnošću o prijedlogu Pravilnika o znanstvenim i interdisciplinarnim područjima, poljima i granama te umjetničkom području, poljima i granama od 23. listopada 2023., na prijedlog o. d. dekana prof. dr. sc. Marija Grčevića, Fakultetsko vijeće Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu na 71. izvanrednoj elektroničkoj sjednici održanoj od 17. do 20. studenoga 2023. donijelo je

Z A K L J U Č A K

- I.** Utvrđuje se kako je u prijedlogu Pravilnika o znanstvenim i interdisciplinarnim područjima, poljima i granama te umjetničkom području, poljima i granama od 23. listopada 2023. (dalje: *Prijedlog*), koji je u postupku savjetovanja s javnošću, u odnosu na trenutačno vrjedeći Pravilnik o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama (Narodne novine, broj 118/2009, 82/2012, 32/2013, 34/2016, 56/2022) izostavljeno znanstveno polje *Obrazovne znanosti (psihologija odgoja i obrazovanja, sociologija obrazovanja, politologija obrazovanja, ekonomika obrazovanja, antropologija obrazovanja, neuroznanost i rano učenje, pedagoške discipline)* (8.05).
- II.** Fakultetsko vijeće Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu predlaže Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske kao predlagatelju da u *Prijedlogu* navede znanstveno polje *Obrazovne znanosti* u skladu s trenutačno vrjedećim Pravilnikom o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama.
- III.** Ovlašćuje se o. d. dekana prof. dr. sc. Mario Grčević da ovaj zaključak i obrazloženje uvrsti kao komentar u e-savjetovanje prijedloga Pravilnika o znanstvenim i interdisciplinarnim područjima, poljima i granama te umjetničkom području, poljima i granama od 23. listopada 2023.

O b r a z l o ž e n j e

Prijedlog pravilnika o znanstvenim i interdisciplinarnim područjima, poljima i granama te umjetničkom polju, poljima i granama od 23. listopada 2023. u čl. 7 određuje: „Interdisciplinarna znanstvena područja moguće je utvrditi samo načelno, kao jedinstveno znanstveno područje različitih znanstvenih područja i polja.“ U skladu s tom pretpostavkom u *Prijedlogu* nije navedeno znanstveno polje obrazovnih znanosti koje je navedeno u trenutačno vrjedećem *Pravilniku* u interdisciplinarnom području znanosti. Nenavodjenje toga znanstvenoga polja na temelju pretpostavke da interdisciplinarna područja znanosti i njihova znanstvena polja mogu biti utvrđena samo „načelno“ nije održivo. Razlog je tomu taj što se u znanstvenom polju obrazovnih znanosti izvode akreditirani studijski programi i odvija znanstvena djelatnost te su provedeni i provode se izbori znanstvenika i nastavnika na znanstvena i znanstveno-nastavna mjesta. Dakle, nije riječ o znanstvenom polju koje se može utvrditi samo „načelno“ i koje nije potrebno izrijekom popisati, nego je riječ o polju koje je

utvrđeno u praksi i u dosadašnjim zakonodavno-propisnim okvirima Republike Hrvatske. Njegovo nenavođenje u *Prijedlogu* od 23. listopada 2023. diskriminira ga i dovodi u neravnopravan položaj.

Interdisciplinarno znanstveno polje obrazovnih znanosti prema trenutačno vrjedećemu Pravilniku ima ove sastavnice:

- psihologija odgoja i obrazovanja;
- sociologija obrazovanja;
- politologija obrazovanja;
- ekonomika obrazovanja;
- antropologija obrazovanja;
- neuroznanost i rano učenje te
- pedagoške discipline.

Obrazovne znanosti znanstveno su polje koje ima akreditirane studijske programe, znanstvene časopise, znanstvenike i nastavnike s odgovarajućim izborom na radna mjesta u znanstvenom polju *Obrazovne znanosti*.

Renomirana sveučilišta u svijetu, tj. njihovi fakulteti društvenih i humanističkih znanosti, već dug niz godina njeguju *Erziehungswissenschaft* (njem.) – *Educational sciences* (eng.), čije pojedine znanosti nadilaze njihova izvorna područja i polja. U znanstveno-stručnoj nomenklaturi pojam obrazovnih znanosti oslanja se na zapadnoeuropsku tradiciju: lat. *educatio*, tal. *educazione*, franc. *éducation*, španj. *educati6n*, port. *educaç3o*. U toj tradiciji pojam obrazovanja ne isključuje odgoj, nego naglašava širinu sadržaja koju podrazumijeva proces obrazovanja. Slična je tradicija i u anglosaksonskom okruţju, koje je oslonjeno na onu romansku, pa se ondje pod pojmom *education* podrazumijeva stjecanje znanja i vještina od vrtića do sveučilišta. Na njemačkom govornom području postoji oko 100 znanstvenih disciplina koje oblikuju polje obrazovnih znanosti (razlog je tomu širina područja kojima se bave). Izvode se na prijediplomskoj i diplomskoj razini, ili pak u sklopu integriranoga studija.

Obrazovne i odgojne znanosti međusobno su povezane, ali su ujedno i međusobno različite. U njih nije riječ o hijerarhijskom odnosu, nego o dva različita predmeta. *Obrazovanje* je orijentirano na što jasniju spoznaju pojedinoga sadržaja koja pretpostavlja poznavanje činjenica, njihovo razumijevanje i primjenu, a kao vrhunac stvaranje sasvim novoga. *Odgoj* je orijentiran na kreiranje individualnih i zajedničkih stavova, utemeljenih opredjeljenja na bazi spoznatoga kako bi pojedinac i društvo što bolje funkcionirali.

Obrazovne znanosti nisu dio pedagogije. Na to upućuje i činjenica da pedagogija (*pedagogy*) kao pojam u anglosaksonskom svijetu jedva da postoji, a pojam *education* označava onu paletu znanja i vještina koje se kod nas zovu odgojno-obrazovnim znanostima. To je rezultat spoznaje da pedagogija ne može pokrivati bogato raslojeno i sve više rastuće područje obrazovanja, a čemu se i u nas traţilo i našlo rješenje stvaranjem znanstvenoga polja obrazovnih znanosti u interdisciplinarnom znanstvenom području.

Obrazovne znanosti integriraju sadržaje područja društvenih znanosti (ekonomije, politologije, sociologije, psihologije i pedagogije), biomedicine i zdravstva (neuroznanost), humanističkih znanosti (antropologija, povijest, filozofija), umjetničkoga područja (glazba) te sadržaje metodike nastavnih predmeta koji se navode kao grane unutar različitih znanstvenih područja. S obzirom na to,

interdisciplinarnost polja obrazovnih znanosti ne može se zadovoljiti pozicioniranjem u interdisciplinarno polje pojedinoga područja, nego integriranjem obrazovnih znanosti u interdisciplinarno znanstveno područje, što je, na koncu, uvaženo aktualnim Pravilnikom o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama. Na tom temelju u Pregledniku studijskih programa (Mozvag) AZVO-a pod poljem 8.05 Obrazovne znanosti upisano je u Republici Hrvatskoj 25 studijskih programa na prijediplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj razini, u 6 sveučilišnih gradova.

Do sada su kriteriji za polje 8.05 obrazovnih znanosti bili jasno postavljeni s obzirom na interdisciplinarno znanstveno područje kojemu pripadaju. U *Prijedlogu* od 23. listopada 2023. postavlja se pitanje kriterija i u koja će se područja i polja birati oni koji su doktorirali ili su već birani u znanstveno zvanje u tom polju. Problem razvoja znanosti, a i pravilnika koji to regulira i registrira, ne rješava se sužavanjem i zamagljivanjem pojedinih okvira, nego njihovim širenjem i specificiranjem radi praćenja razvoja znanosti u svijetu i u nas. Vraćanjem povijesnoga kotača u toj točki unatrag, vratili bismo se u probleme koji su upravo riješeni trenutačno vrjedećim Pravilnikom o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama. Obrazovne znanosti stoga treba zadržati i izrijeком navesti kao znanstveno polje u interdisciplinarnom području znanosti. I kroatologiju bi bilo moguće ondje zadržati na način da bude navedena kao posebno znanstveno polje ako se donese odluka da se onamo „vrate“ i znanstvena polje geografije i polje sigurnosnih i obrambenih znanosti.

Iz gledišta sustava znanosti i visokoga obrazovanja važno je i nužno zadržati kontinuitet u znanstvenim poljima, u studijskim programima i izborima na znanstvena i znanstveno-nastavna radna mjesta. Neopreznim postupanjem može se stvoriti nered i dovesti u pitanje prepoznatljivost na tržištu rada, stečena akademska prava i izbori na radna mjesta, kao i novi kriteriji izbora na viša radna mjesta.

Obrazovne znanosti kao znanstvenu disciplinu ne smije se potiskivati iz hrvatske akademske zajednice, a znanstvenike i nastavnike birane u polje obrazovnih znanosti ne smije se stavljati u nepovoljniji položaj u odnosu na znanstvenike i nastavnike birane u druga područja i polja.

U Zagrebu, 20. studenoga 2023.

KLASA: 640-01/23-2/0019

URBROJ: 380-1/1-23-0004

 o. d. dekana
 prof. dr. sc. Mario Grčević

Dostaviti:

1. Zaposlenicima i vanjskim suradnicima Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu
2. Sveučilištu u Zagrebu
3. Ministarstvu znanosti i obrazovanja
4. Agenciji za znanost i visoko obrazovanje
5. Nacionalnomu vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj
6. Rektorskomu zboru
7. Studentskomu zboru
8. Matičnomu odboru za interdisciplinarno područje (znanost; umjetnost)
9. Pismohrani, ovdje